

УДК 336.227.8:336.02(477)

І.Цап

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Проаналізовано закономірності функціонування та розвитку податкових систем у економічно розвинутих країнах світу, висвітлено їх недоліки та переваги, вплив на розвиток країни, діяльність суб'єктів господарювання та добробут громадян, а також наведено порівняльну характеристику податкової системи України з системами оподаткування провідних країн світу, запропоновано напрямки використання в Україні зарубіжного досвіду створення ефективних податкових систем.

Ключові слова: податкова система, податкові платежі, податкові ставки, податкові пільги, платники податків, євроінтеграція, роль держави.

Податкова система є визначальною складовою, що чинить вагомий вплив на економіку країни, зокрема на діяльність юридичних осіб і приватних підприємців. Вже тривалий час питання про вдосконалення податкової системи призводить до дискусій між представниками влади та суб'єктами господарювання. Особливо гострий характер цих суперечок зумовлений фінансовою нестабільністю підприємств, зменшенням сукупного попиту та податкових надходжень до бюджету, економічною кризою, яка суттєво вплинула на податкові платежі. Уже багато зроблено на шляху реформування податкової системи, але бажаних результатів не досягнуто. Після прийняття Податкового кодексу [1], який спричинив низку суперечок і дискусій, а також став ефективним інструментом для стягнення штрафів, ситуація для підприємств та підприємців значно погіршилась. Це все наштовхує на необхідність ґрунтовного дослідження усіх аспектів впливу податкової системи на діяльність суб'єктів підприємницької діяльності та шляхів його оптимізації, виявляючи проблеми податкової системи України і пропонуючи способи їх усунення з урахуванням досвіду економічно розвинутих країн світу.

Дослідженню податкових систем економічно розвинутих країн світу, а також порівнянню їх із системою оподаткування України присвячена незначна кількість наукових праць вітчизняних та іноземних вчених. Серед іноземних вчених доцільно виділити праці таких вчених: А. Афонсо, Р. Варсано, Р. Вебер, Д. Вілсон, У. Гейл Флет, Д. Даймонд, М. Деверо, С. Колінйон, К. Найкел, В. Оутс, Р. Перроті, Г. Табелліні, В. Танзі, Г. Таубер, М. Уайт. Вивченням проблематики реформування української податкової системи на основі досвіду економічно розвинутих країн займалися такі вітчизняні вчені: В. Андрущенко, З. Варналій, О. Василик, В. Геєць, В. Козаченко, П. Мельник, В. Нусінов, А. Соколовська, Н. Хорошаєв та інші.

У статті поставлено такі завдання: аналіз особливостей державного регулювання податкових систем провідних країн світу, їх переваг і недоліків; порівняння з чинною системою оподаткування України; визначення основних напрямів використання в Україні зарубіжного досвіду створення ефективних податкових систем.

Відповідно до Конституції України (ст. 1), Україна є соціальною правовою державою. Отже, її податкова система має відповідати вимогам соціальної держави щодо рівня фінансування суспільних благ, із визначенням відповідно до цього рівня

перерозподілу ВВП, який забезпечуватиме формування фінансових ресурсів, достатніх для виконання конституційно закріплених функцій держави та гарантій громадян на достатній життєвий рівень.

Унаслідок розширення ЄС Україна отримала прямий доступ до єдиного, розширеного, гармонізованого ринку ЄС із 450 мільйонами споживачів. Стає очевидним, що Україна більшою мірою, ніж інші країни, зможе отримати переваги від доступу до єдиного ринку ЄС із високим рівнем відкритості, єдиним переліком торгових правил і адміністративних процедур, єдиним митним тарифом та з вільним рухом товарів, послуг, громадян і капіталу без внутрішніх бар'єрів (прикордонного контролю, сертифікатів).

Проблема використання зарубіжного досвіду податкового реформування у рамках гармонізації української податкової системи зі світовою є надзвичайно актуальною, особливо за теперішніх економічних умов. Нестабільність фінансових систем, загострення соціальних проблем і уповільнення економічного зростання вимушують уряди багатьох країн вживати різних заходів щодо стабілізації ситуації і стимулювання економіки, зокрема заходи фіскальної політики. У країнах з економікою, що розвивається, стимулююча фіскальна політика призводить до зростання дефіциту, а отже державного боргу. У періоди перегріву стримуюча фіскальна політика здійснюється не так активно, тобто виявляється асиметричною, зміщеною у бік стимулювання, що також спричиняє постійне нарощування боргу. Зростання державного боргу в країнах із ринком, що формується, є несприятливим чинником і підвищує ризики для цієї країни в майбутньому. Це, зокрема, може призвести до того, що ставки по зовнішніх запозиченнях для таких країн виявляються завищеними, додатково погіршуючи ситуацію.

Верховною Радою України прийнятий Закон “Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні” від 27.03.2014 р., який передбачає підвищення тарифів на енергоносії, ставок акцизного збору на тютюнові, лікєро-горілчані вироби, податку на депозити, автомобілі, нерухомість. Ініціатором прийняття закону був Кабінет Міністрів. Ці кроки він змушений був зробити, щоб не допустити банкрутства держави і дефолту. Дефіцит бюджету цього року становить 289 млрд грн. У той час, коли доходи бюджету у цьому році заплановані на рівні 395 млрд, видатки – 462 млрд грн. Цифри більш ніж загрозливі. Зате, за словами А. Яценюка, ці заходи дають змогу у 2015 р. відновити економічне зростання.

Зарубіжний досвід у цій сфері, зокрема Німеччини, свідчить про звільнення від сплати податку на транспортні засоби звільнені власників автомобілів, які відповідають вимогам “Євро-5” і “Євро-6”. Від сплати цього податку звільняються автомобілі протягом найближчих двох років. Відміна цього податку обійдеться Німеччині в 2 млрд євро. Але це повинно допомогти німецькому автопрому (однієї з ключових галузей Німеччини, яка зазнає негативного впливу від кризи ліквідності) поліпшити фінансові результати шляхом стимулювання таким чином покупців до придбання нових автомобілів, стимулює до модернізації своєї продукції.

Базою прибуткового податку в ФРН є сукупний дохід фізичної особи. Податок сплачується на основі декларації або стягується безпосередньо з джерела доходу. Так, податок із заробітку найманих працівників утримується роботодавцем. Основою оподаткування є принцип рівного податку на рівний дохід незалежно від його джерела. Всі, хто отримує доходи з декількох джерел, подають податкову декларацію.

Правильність суми податку визначається після закінчення відповідного календарного року на основі декларації платника. Декларація перевіряється відповідним

фінансовим органом і підтверджується у формі податкового повідомлення, якщо перевіркою порушень не виявлено.

Окрім того, при визначенні оподаткованого доходу з нього вираховуються знижки за віком (для платників, старших 64 років), неоподатковуваний мінімум, знижки на дітей.

У Німеччині традиційно існує так звана класова система оподаткування, де основою класифікації платників на класи є їх соціально-громадянський статус:

I) неодружені працюючі без дітей;

II) неодружені, розлучені, овдовілі;

III) одружені, при умові, що в сім'ї працює один із подружжя; а якщо працюють обое, то один із них може за спільною згодою перейти до V класу;

IV) працюють обое з подружжя, але оподатковуються нарізно;

V) одружені працюючі, один із них оподатковується за умовами III класу;

VI) працюючі, які одержують заробітну плату в декількох місцях.

Наявність податкових класів за соціальною ознакою створює додаткові можливості користування пільгами шляхом переходу з класу в клас.

Процедуру справляння прибуткового податку суттєво спрощують так звані податкові таблиці, за допомогою яких за семи видами оподаткованого доходу визначають суму податку для всіх шести класів платників. Стосовно найчисленнішої категорії платників – працюючих за наймом – прибутковий податок стягує роботодавець при кожній виплаті заробітної плати на основі податкової карти, що містить всю необхідну інформацію про платника. Карта, яку заповнюють за місцем проживання, відображає податковий клас, кількість дітей, віросповідання (для нарахування церковного податку), сімейний стан, вік працюючого.

В останнє десятиліття XX ст. у Німеччині склалася несприятлива економічна кон'юнктура. Як наслідок, почався відтік капіталу і висококваліфікованих спеціалістів із країни, сповільнилося економічне зростання, зросло безробіття. Для вирішення цих проблем у 2001 р. було розпочато податкову реформу. Реформа передбачала поетапну реалізацію заходів, спрямованих на подолання відставання ФРН у міжнародній податковій конкуренції. Загальний сенс реформи полягав у лібералізації оподаткування.

У 2001 – 2002 рр. відбулося зниження ставки корпоративного податку з 40% до 25% для юридичних осіб та мінімальної ставки з 22,9% до 19,9% для прибуткового податку із фізичних осіб, максимальна ставка була встановлена у межах до 48,5%.

З 01.01.2004 р. прибутковий податок справляється за прогресивною шкалою з мінімальною ставкою 15%, максимальною – 42%. Встановлені пільги на дітей, вікові пільги, надзвичайні пільги (хвороба, нещасний випадок). Власники земельних ділянок не сплачують прибутковий податок, якщо вартість ділянки не перевищує встановленого мінімуму.

У Німеччині встановлено різні рівні корпоративного податку для нерозподіленого прибутку і прибутку, що розподіляється у вигляді дивідендів. На перший погляд, відбувається подвійне оподаткування прибутку: спочатку на рівні фірми, а потім – на рівні акціонерів. З метою усунення подвійного оподаткування в ФРН застосовують систему заліків.

Способи відбору платників податків для проведення документальних перевірок у Німеччині полягають у наступному: податковий орган ФРН на власний розсуд приймає рішення про призначення перевірок, їх терміни та обсяг. Робота з проведення контрольних

перевірок організовується на основі планів, які затверджуються щорічно і щоквартально керівником податкового органу. Вищі податкові інстанції практично не беруть участі у складанні вказаних планів. Однак їм надано право самостійно проводити перевірки окремих платників податків за своїм вибором.

Загалом, попри унікальну множинність і розмаїтість податкової системи, для Німеччини властивий високий ступінь збирання податків. Такий результат обумовлений декількома факторами: дисципліною і відповідальністю платників податків; національною схильністю до установленого порядку; високим рівнем професіоналізму персоналу податкової служби; докладним, якісно розробленим податковим законодавством, яке, зазвичай, виключає суперечливу інтерпретацію окремих положень, а тому зводить до мінімуму конфлікти між платниками і податковими органами з приводу змісту норм закону.

Досвід оподаткування Великобританії. Податок на прибуток – фіскально й соціально найважливіший податок у Великобританії. Він передбачає низку пільг:

- неоподатковуваний мінімум становить 3445 фунтів стерлінгів на рік;
- для осіб старших 64 років – 4200 фунтів стерлінгів;
- для осіб старших 74 років – 4370 фунтів стерлінгів;
- неповним сім'ям, які мають дітей віком до 16 років;
- неповним сім'ям, діти яких навчаються у вищих навчальних закладах денної форми навчання;
- оподатковуваний дохід зменшується на суму витрат, пов'язаних із одержанням доходу (спеодяг, обладнання для роботи), а також на суми внесків до пенсійних і благодійних фондів, медичної страховки для старших 65 років, процентних платежів по позиках на придбання житла та власності (максимум 30 тис. фунтів стерлінгів). Величина знижок щорічно індексується залежно від рівня інфляції.

До цього ж, у Великобританії існує дещо інший принцип (на відміну від інших країн Європи) побудови та нарахування податку на прибуток, який розподіляє дохід на певні групи, залежно від джерела отриманого доходу.

Діє всього 5 груп, кожна така група оподатковується за особливим принципом і названа в порядку алфавіту: А, С, D, Е, F.

Група А – доходи від власності та орендованого майна (землі, будинку, квартири, якщо це буде навіть автофургон чи яхта, пристосовані для постійного проживання); оподатковуваний дохід вираховується як різниця між доходами від власності чи володіння майном і експлуатаційними видатками на його утримання; до цієї групи належать також доходи від колишньої групи В (комерційна експлуатація лісів, що знаходяться у приватній власності).

Група С – доходи від облігацій державних позик.

Група D – доходи від виробничо-комерційної діяльності (наприклад, прибуток власника магазину), від надання послуг особами вільних професій (адвокатами, лікарями та іншими), аліменти, гонорари, доходи британських підданих від цінних паперів і майна, що знаходиться за кордоном).

Група Е – заробітна плата, пенсії з приватних пенсійних фондів, оподатковувані соціальні допомоги.

Група F – дивіденди та інші виплати, здійснювані компаніями. Загалом, система поділу на групи має низку переваг, що дає змогу визначити кількість платників по кожній із окремих груп доходів.

Досвід оподаткування Чехії. Протягом останніх років уряд Чеської Республіки, як і багатьох інших країн, шукає шляхи вдосконалення системи стягнення податків та зборів, яка б сприяла добровільній сплаті податків. Зокрема, податківці Чеської Республіки були занепокоєні тим, що рівень витрат органу зі стягнення податків та зборів на їх адміністрування є одним із найвищих у Європі. Це у подальшому може спричинити руйнацію стабільної фінансової бази систем соціального забезпечення та надійності механізму стягнення внесків до цих систем. У разі, якщо система стягнення внесків втрачає надійність, як наслідок, може набути розмаху проблема незаслуженого користування пільгами систем соціального забезпечення та охорони здоров'я особами, які не сплачують відповідні внески.

У 2008 р. Міністр фінансів Чехії звернувся до Світового банку з проханням про допомогу у створенні інтегрованого (комплексного) відомства державних доходів, який би займався питаннями стягнення податків, митних зборів, а також внесків у систему соціального забезпечення та охорони здоров'я на платній основі. Відповідно, 10 жовтня 2008 р. було підписано Угоду про надання консультативних послуг між Чеською Республікою та Світовим Банком.

У листопаді 2008 р. уряд Чеської Республіки прийняв Резолюцію № 1336 щодо створення нового Управління об'єднаних державних доходів. Найважливіша мета модернізації системи стягнення податків і зборів та інтеграції її функцій полягає у досягненні максимально можливої ефективності стягнення обов'язкових платежів шляхом реалізації взаємовигідного об'єднання організацій та їх ключових функцій і скорочення адміністративних витрат, пов'язаних із дотриманням чинних законодавчих норм і правил.

Для досягнення цієї мети передбачено створити ефективний, простий за структурою та орієнтований на клієнта орган зі стягнення податків і зборів.

Інтеграція функцій зі стягнення державних доходів є складовою частиною стратегії реформування фінансового управління, яка покликана покращити ефективність процесу стягнення податків і зборів та, водночас, сприяти розвитку приватного сектора. Її основою є 4 основних напрями, серед яких:

- розробка організаційної структури та управління нею;
- бізнес-процеси;
- управління кадровими ресурсами;
- інформаційні технології.

До складу створеної Ради управління проектом увійшли міністри фінансів, охорони здоров'я, праці та соціальних відносин Чеської Республіки. Окрім цього, було сформовано Координаційний комітет проекту під головуванням заступника Міністра фінансів.

Особливу увагу при створенні нового Управління об'єднаних державних доходів було надано організації процесів, пов'язаних із основною діяльністю органу адміністрування податків та зборів, а саме – збиранням та звірянням інформації, проведенням аудиту, обслуговуванням платників податків, стягненням податків і зборів, поверненням податків та примусовим виконанням встановлених вимог.

Новому Управлінню об'єднаних державних доходів як відомству, яке створене внаслідок об'єднання функцій стягнення податкових та митних платежів, а також внесків до систем соціального забезпечення та медичного страхування, доводиться надавати увагу набагато більшій кількості завдань, ніж, наприклад, теперішній податковій адміністрації. При цьому у відомстві існує чіткий розподіл на стратегічний та оперативний

рівні. Стратегічний рівень зосереджений на функції “стратегія – планування – моніторинг”. Повсякденна діяльність у реалізації стратегії залишається прерогативою оперативного рівня – регіональних офісів, поширених по всій території Чеської Республіки. Основою їх створення був адміністративний розподіл Чеської Республіки на 14 регіонів. Аби полегшити платникам податків процедуру виконання зобов’язань та скоротити пов’язані з цим витрати, було запропоновано ввести процедуру консолідованої реєстрації за різними напрямками діяльності, які підпадають під сферу дії Управління об’єднаних державних доходів. Всі дії з реєстрації потребують централізації з можливістю реєстрації в електронній формі. Це – одна з вхідних умов побудови системи управління ризиками.

Процес об’єднання процедур стягнення податків та зборів в одному Управлінні не позбавлений загрози суттєвих ризиків. Аналіз тенденцій та схем підприємств, які уникають сплати податків, відбір платників податків, які підлягають аудиту та контролю, характеристики платників податків для виявлення та оцінки ризиків невиконання ними зобов’язань щодо сплати податків – все це дає змогу встановити черговість проведення аудиту і завантаження з обслуговування платників податків. Проте ці ризики можна подолати. У багатьох країнах вдалося суттєво покращити продуктивність та ефективність процесу адміністрування державних доходів завдяки інтеграції функцій відповідних органів.

Інтеграція організацій є масштабним завданням. Саме тому, за висновками експертів Світового банку, для його створення потрібно, насамперед, здійснити ретельне планування цього процесу, визначити та розробити стратегію і проект плану реалізації реформи.

Податкова політика Австрійської Республіки базується на підходах централізованої спрямованості, багаторівневості та складної організаційної системи. Більшість податків стягується до федерального бюджету, а місцеві податки займають незначне місце в загальних податкових платежах. У результаті дослідження ринку нерухомості країни можна зробити висновок, що сумарні витрати на купівлю об’єктів нерухомості перевищують витрати у будь-якій іншій європейській країні. Так само, як і вартість проживання у цій країні перевищує вартість у інших державах [2].

Податкова система в Швейцарії має свої особливості, які відрізняють її від інших країн. Насамперед, це самостійність кантонів (територіальних одиниць) у відношенні до податків. Інша особливість – конкуренція серед кантонів, бо кожен із них самостійно визначає податкові ставки, діючі на його території. Якщо податкові ставки будуть збільшені, тоді відповідно кантон отримає більше грошових коштів, але з іншого боку, завдяки високим ставкам, його населення може просто переїхати в більш “дешевий” кантон. Ось така конкуренція між податковими системами різних кантонів і є ефективним засобом зниження податкових ставок на території усєї Швейцарії [3].

Основною особливістю шведської податкової системи є її соціальна спрямованість. Для будь-якої партії і політичного лідера є зрозумілим, що потрібно допомагати дітям за рахунок дорослих, хворим – за рахунок здорових, бідним – за рахунок багатих тощо. Система соціальних гарантій – складова основи суспільства загального добробуту – може існувати і розвиватися тільки за рахунок податків і ефективно функціонуючої системи за їх визначенням та збором. Згідно з опублікованим нещодавно дослідженням впливового експертного агентства США, Швеція знаходиться на першому місці по зростанню продуктивності праці серед 12 найбільш розвинених країн Європи і світу [4].

Практика вирішення технічних проблем у дусі взаємоповаги держави і громадянина у Японії, безсумнівно, повинна привернути увагу і в Україні. Сила японської податкової системи не в суворості покарання, а в існуючій системі контролю за платниками, при якій практично не можливо ухилитися від сплати податків і заповнення податкових декларацій.

Оскільки податкові системи різних країн формувалися під впливом різних економічних, політичних та соціальних умов, це пояснює їхню специфіку і, своєю чергою, зумовлює ту обставину, що в різних країнах ведеться постійний пошук взаємоузгоджених оптимальних рішень у сфері оподаткування. Адже основне протиріччя при формуванні податкових систем полягає у неузгодженості потреб у податкових надходженнях із можливостями їхнього отримання [5]. Формування систем оподаткування в економічно розвинутих країнах відбувається в напрямку гармонізації податкових систем різних країн. Особливо це стосується європейських держав [6].

Висновки

1. У багатьох країнах вже існує загальноприйнята об'єднана система стягнення податків та зборів під егідою податкової адміністрації. При цьому всі країни, які перейшли до інтегрованої схеми стягнення внесків до систем соціального забезпечення під егідою об'єднаного відомства зі стягнення державних доходів, виявили, що граничні витрати на розширення систем, які використовуються податковою адміністрацією з метою стягнення ще й внесків на соціальне забезпечення, є відносно малими, тоді як продуктивність процесу при цьому значно збільшується.

2. Покращення продуктивності відбудеться внаслідок скорочення адміністративних витрат та витрат, пов'язаних із дотриманням чинних законодавчих норм і правил, розробки організаційної структури за функціональним принципом з розподілом клієнтів на сегменти та скорочення кількості відомств податків і зборів.

3. Покращення ефективності – це нове ставлення до проблеми дотримання норм та правил, перехід від культури контролю до культури обслуговування в органах стягнення податків та зборів, висока якість обслуговування платників податків, більш широке використання інформації від третіх осіб для боротьби з ухиленням від сплати податків та зборів, активізація процедури аналізу ризиків як основи для проведення аудиту та примусового стягнення платежів.

4. Спрощення та раціоналізація роботи податкової адміністрації – це не лише більш глибока спеціалізація та зосередження на конкретних функціях, підвищення прозорості роботи податкової адміністрації, а й введення системи стратегічного управління в межах організації.

5. Основоположним принципом реформування є прозорість. Тому нове Управління об'єднаних державних доходів вживає заходів для забезпечення атмосфери відкритості у своїх відносинах із платниками податків та зборів: прості та сталі законодавчі норми у сфері податків і зборів, чесне та неупереджене ставлення податкової адміністрації, нові послуги на підтримку платників податків та зборів, усвідомлення необхідності відповідального витрачання коштів органами центрального та місцевого державного управління, система неупередженого врегулювання суперечок та застосування повноважень, що передбачають можливість моніторингу і примусового виконання встановлених вимог щодо платників податків та зборів.

6. Податкова система України схожа до існуючих податкових систем розвинутих країн світу, проте вона, на відміну від них, не є інструментом підвищення

конкурентоспроможності держави, не сприяє економічному розвитку суб'єктів господарювання та перешкоджає розвитку України як соціально спрямованої держави. Для того, щоб адаптувати вітчизняне податкове законодавство до європейських норм, а також створити максимально сприятливі умови для розвитку бізнесу і підвищення добробуту громадян в Україні, необхідно, насамперед, мінімізувати витрати держави на утримання податкової системи.

7. Досвід економічно розвинутих країн показує, що податкове навантаження не повинно зменшувати економічну активність платника. Окрім того, оподаткування не повинно бути перешкодою ні для внутрішньої раціональної організації виробництва, ні для його зовнішньої орієнтації на структуру попиту споживачів.

8. Зниження ставки ПДВ до 16%, а також скорочення списку пільг щодо сплати цього податку сприятиме збільшенню обсягів реалізації шляхом зниження цін, покращить кругообіг фінансових ресурсів, що є однією з найважливіших умов ефективного та стабільного функціонування податкової системи.

9. Україна повинна укласти угоди про уникнення подвійного оподаткування зі всіма країнами-членами Євросоюзу. Такі бюджетоутворюючі податки як ПДВ, податок із доходів фізичних осіб та податок на прибуток повинні в Україні стягуватися за диференційованою шкалою, а не за фіксованою ставкою. Оскільки без диференціації ці податки втрачають свою регулятивну функцію.

10. Процес оподаткування повинен сприяти реалізації політики зайнятості, впливати на розподіл доходів у напрямку забезпечення справедливості, а також створити бар'єр для використання тінювих схем сплати податків. Загальні тенденції оподаткування, які склалися в країнах ЄС, повинні стати орієнтиром для ефективної і швидкої адаптації податкових систем країн, які мають на меті вступити в Євросоюз, зокрема це стосується і України.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 2856-VI від 23.12.2010 р. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
2. Литвиненко Я. В. Податкові системи зарубіжних країн [Текст] : навч. посіб. / Я. В. Литвиненко, І. Д. Якушик. — К. : МАУП, 2004. — С. 127, 128.
3. Податкові системи зарубіжних країн [Текст] / за ред. М. Я. Азарова. — К. : ВД "Калінютер прес", 2004. — С. 122.
4. Дані Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua/control/uk>.
5. Волков Є. О. Сутність податкової оптимізації зовнішньоекономічних операцій [Електронний ресурс] / Є. О. Волков. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-3/Volkov_308.htm.
6. Дані Державного комітету статистики...

I. Tsap

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF STATE REFORMATION OF TAX SYSTEMS AND POSSIBILITIES OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

The regularities of functioning and development of the tax systems in the economic developed countries of the world are analyzed, their advantages and disadvantages as well as

influence on the development of the country, activity of subjects of management and welfare of citizens are highlighted, and also the comparative description of the tax system of Ukraine and the systems of taxation of leading countries of the world are given, ways of application of foreign experience of creating efficient tax systems in Ukraine are suggested.

Key words: tax system, tax payments, tax rates, tax deductions, taxpayers, Euro integration, role of the state.